

Posudek diplomové práce

Práce *Mládež a životní prostředí. Rozdíly v postojích učňovské a gymnazijní mládeže k nakládání s odpady* Lindy Kohútové představuje příspěvek k praktickým debatám o začleňování témat ochrany životního prostředí do výuky specifických cílových skupin (učňovské mládeže). Jejím cílem je navrhnout metody a postupy, které by přispěly k ekologicky příznivému chování tak, aby měly praktický dopad, tedy nevycházely jen z teorií o tomto typu vzdělávání, ale také z přímých zkušeností práce s mládeží. V tomto ohledu přináší také zajímavé podněty.

Práce má v podstatě tři části – v úvodu je předložen rozbor nejdůležitějších pojmů a dokumentů v dané oblasti; dále je uveden a proveden jistý experiment založený na dotazníkové formě šetření, a nakonec jsou navrženy aktivity specifické pro cílové skupiny. Tyto části spolu souvisejí volně, rozhodně nejde o příliš konzistentní a logický sled argumentů a jejich praktického využití. Předností tohoto postupu je jistý intuitivní vhled založený na vlastní zkušenosti, v podstatě jde o ujasnění si širšího kontextu environmentální výchovy autorkou a ověření si jistých předpokladů o její funkčnosti. V tomto smyslu práce přináší podněty pro pedagogickou praxi přenositelné a využitelné dalšími učiteli.

Z pohledu textu, který má mít parametry odborné práce a klade si některé „výzkumné otázky“, má ovšem práce jisté nedostatky. Především předkládá okolnosti environmentální výchovy samé, ale nikoliv již kontext provedeného výzkumu – například zda bylo již něco podobného zkoumáno, jak vznikly „výzkumné otázky“, zda a za jakých okolností by bylo možné experiment zopakovat a získat srovnatelné výsledky. Kvalitativní povaha výzkumu (kterou autorka uvádí jakožto metodu práce) není zakotvena v kvalitativní metodologii, a naopak výsledky jsou diskutovány s ohledem na počet odpovědí jistého druhu, tedy kvantitativně. Závěrem předložené výukové postupy či náměty nejsou nijak diskutovány (literatura či zkušenost s využitím) a představují tedy pouhé nápady, jejichž funkčnost může být pochybná (bez ohledu na to, že vypadají zajímavě).

Tyto nedostatky pramení z nízké schopnosti pracovat s literaturou v daném oboru, což se formálně projevuje zásadními chybami ve způsobu citování atd. (viz příložené poznámky). Pak se stává, že pozornost při čtení zdrojů, na kterých by mělo být postaveno „know-how“ oboru, je věnována pramenům s významem okrajovým nebo zaměřeným jiným směrem, než je vedena pozornost autorčina, a důležité zdroje jsou zanedbány. V seznamu literatury se objevují základní texty či učebnice z oblasti ekologické osvěty, naopak zde zcela chybí jakákoli kniha, článek, příspěvek z konference nebo manuál týkající se pedagogického výzkumu jako takového. Na tomto základě pak lze výzkum, o který práce usiluje, postavit jen obtížně.

Jisté překlepy (opakování slov atd.) – zasílám opravy přímo v textu, jejich seznam je neúplný, zvláště v části prezentující odpovědi učitelů jsou chyby velmi časté.

Práci doporučuji k obhajobě – ukazuje především, že autorka má vlastní vyhraněné názory a schopnost pracovat s mládeží, která jí byla svěřena. Z akademického pohledu má práce určité nedostatky, a pokud by měla následovat jakákoli publikační činnost, je třeba značně v tomto směru zapracovat – jde především o nedostatečnou práci s literaturou a schopnost ji řádně citovat. V práci nebyly vytvořeny výsledky, na které by bylo možno navázat ve smyslu srovnání jistým způsobem prokázaných dat, a tedy předložené poznatky představují spíše námět k přemýšlení. Stav práce ovšem do jisté míry odráží i stav pedagogiky jako oboru v ČR – časté spoléhání na autority především dokumenty MŠMT, jež plní úlohu jistých norem, neochota k odbornému dialogu a výměně odborných zkušeností formou jinou než popisem příkladů vlastní praxe atd. Užití úředních dokumentů pro práci tohoto druhu má důsledek

poněkud umrtvující (nepodporuje tvůrčí a kritický přístup, diskuzi výsledků s ohledem na existující poznání, není základem pro výzkum jako snahu o produkci poznatků srovnatelných za jistých definovaných podmínek) a nepříznivě ovlivnilo i její výsledky.

Příloha: Připomínky & test s opravami

Hodnocení: velmi dobře při spodní hranici bodového rozsahu (11 bodů)

V Praze dne 12.9.2008, Jana Dlouhá